

Starostové obce Březolupy: II. část

1. Úvod:

Touto druhou částí navazuji na úvodní článek, který vyšel v našem zpravodaji v září 2017. Tentokrát se budeme zabývat druhou polovinou 19. století.

Dnešní zastupitelstvo obce se nazývalo obecní výbor. Pro vesnici naší velikosti mělo patnáct až osmnáct členů. Vedení obce pak reprezentovalo obecní představenstvo, jehož členy byly v době, o níž pojednává tento článek, představený (dnešní starosta) a tři radní.

Voleb do obecního představenstva se mohli zúčastnit pouze vlastníci majetku, tj. půdy. Volby se konaly ve třech voličských obvodech, v nichž se volila vždy třetina členů představenstva a zastupovala vždy třetinu přímých daní. Z toho vyplývá, že v první třetině bylo nejméně členů, ale s největším majetkem, a v poslední naopak nejvíce členů s majetkem nejmenším. Z výše uvedeného je pak zřejmé, že více majetní lidé byli v představenstvu zastoupeni ve větším počtu, protože se jejich členové vybírali z menšího počtu v dané skupině.

Volební období bylo tříleté a vzhledem k omezenému počtu zejména nejmajetnější skupiny se často stávalo, že některý z těch, co byli v minulém období členem představenstva, se v dalších obdobích stal představeným obce. A někdy i opět po třech letech představeným jako níže uvedený Prokop Andryšek.

2. Starostové v letech 1867 až 1888:

Čtvrtým představeným obce Březolupy byl v letech 1867-70 FRANTIŠEK HOFEREK. Je velkou náhodou, že stejně jako v minulém článku, jde o mého přímého předka, takže jsem mohl čerpat z informací zjištěných již dříve. František se narodil 4.2.1817 na č. 28, jeho otcem byl Josef Fabián Hoferek (*1785 v Toplné), který se roku 1805 oženil ve farním kostele v Březolupech s Magdalenou Blažkovou z Březolup. Dědem Františka pak byl Jan Hoferek (*1745 v Toplné). Rod Hoferek již v té době byl v naší vesnici usazen (min. od roku 1669) a Josef Fabián i jiní pak k nám přivedl další větve tohoto rodu, který se někdy nazýval Hofer. Proto jsou někteří nejstarší předci rodu Hoferek březolupjáci a jiní topoláci.

František se 15.2.1843 ve věku 25 let oženil s o rok mladší Apolenou Hubáčkovou z Březolup (č. 14). Měli spolu celkem osm dětí, z nichž pět se nedožilo dospělosti a zemřeli i všichni čtyři mužští potomci tohoto rodu. V produktivním věku žil na původním č. 28 v části „Velká ulička“ a zemřel dne 14.6.1900 na č. 61 u své dcery Anny v „požehnaném“ věku 83 let.

Pátým představeným obce byl v období 1870-73 JAN LYSONĚK, který je v knize Kronika obce Březolupy do roku 1918 z roku 2001 omylem uveden jako Josef. Narodil se 31.10.1828 na č. 60. Jeho otcem byl Josef Lysoněk (* 1801 v Březolupech) a dědem Tomáš Lysoněk (* 1771 rovněž u nás). Tento rod patří mezi nejstarší v naší obci.

Jan se 13.11.1860 ve věku 32 let oženil ve farním kostele ve Lhotě u Malenovic s o osm let mladší Annou Vránovou ze Lhoty. Měli spolu celkem šest dětí, z nichž tři se nedožily dospělosti. Jan žil celý svůj život na č. 60 v části „Dědina“, kde i dne 19.3.1878 v mladém věku 49 let zemřel.

Šestým představeným obce byl v letech 1873-76 jmenovec předchozího VINCENC LYSONĚK. Narodil se 16.4.1846 na č. 23. Jeho otcem byl Vincenc Lysoněk (* 1814 v Březolupech) a dědem Martin Lysoněk (* 1787 rovněž u nás).

Vincenc se 11.10.1864 ve věku 18 let se oženil ve farním kostele ve Spytihněvi s o pět let starší Helenou Kraváčkovou ze Spytihněvi. Měli spolu celkem osm dětí, z nichž tři zemřeli do jednoho roku od narození. Vincenc žil většinu svého v produktivního věku na č. 23 v části obce „Kopec“. Od roku 1878 byl hostinským na č. 94 a zemřel mimo Březolupy po roce 1914 (přesné údaje prozatím neznám).

V pořadí sedmým představeným obce od roku 1850 byl mezi lety 1876-79 PROKOP ANDRÝSEK. Narodil se 3.7.1836 na č. 13. Jeho otcem byl Ignác Andrýsek (* 1798 v Březolupech) a dědem Jan Andrýsek (* přibližně 1755 asi rovněž u nás). Také tento rod patří mezi nejstarší v naší obci.

Prokop se poprvé oženil dne 19.2.1858 ve věku 21 let s o dva roky mladší Ernestínou Gajdošíkovou ze Šarov. Měli spolu celkem šest dětí, z nichž čtyři (včetně dvojčat Františka a Prokopa) se nedožily dospělosti. Jeho první žena zemřela 19.4.1877.

Prokop se podruhé oženil již 12.5.1877 s Františkou Fuskovou z Březolup, která byla o sedmáct let mladší. Spolu pak měli ještě tři děti, z nichž se dospělosti dožil pouze jeden syn.

Prokop žil po celý život na rodinném gruntu č. 13 v části „Kopec“, kde i zemřel dne 21.1.1910 ve věku 73 let.

Osmým představeným obce byl v letech 1879-82 FRANTIŠEK MACH. Narodil se 6.7.1850 v Topolné na č. 161. Jeho otcem byl František Mach (* 1825 v Březolupech) a dědem Jan Mach (* 1797 v Mistřicích).

František se poprvé oženil dne 19.1.1869 ve věku 18 let s o deset let starší Marianou Blažkovou z Březolup č. 84, vdovou po Tomáši Vyorálkovi, který zemřel roku 1866 na cholery. Měli spolu dvě děti, k prvnímu z nich dceři Marianě (* 1868) se otec přiznal až před svatbou. Tento postup ale nebyl v této době úplně výjimečným.

Jeho první žena zemřela 1.1.1875. František se pak podruhé oženil 17.8.1875 se sestrou své první ženy Josefou Blažkovou z Březolup, která byla o šest let mladší než on. I takové případy nebyly zcela ojedinělé. Spolu pak měli ještě tři děti, z nichž se dospělosti dožily dvě dcery.

František žil v Březolupech nejdříve na č. 84 se svou první ženou a poté s druhou manželkou a dětmi na č. 102 v části „Druhá strana“, kde i zemřel dne 28.4.1888 v mladém věku 39 let.

V době jeho působení ve vedení obce roku 1882 nastoupil do Březolup první státní lékař MUDr. Josef Franta, jemuž obec vyplácela 100 zlatých ročně. Do té doby léčili obyvatele naší vesnice babky kořenářky, případně bylo možné si přivolat doktora z Napajedel, Uherského Hradiště, nebo Uherského Brodu, což však bylo velmi nákladné.

Devátým vedoucím představitelem obce, o němž jsou uvedeny údaje v tomto článku, byl mezi lety 1882-85 opět PROKOP ANDRÝSEK. Tento náš rodák byl již jako první osloven „pane starosto“.

V tomto období proběhlo rozšíření školní budovy z jednotřídní na třítřídní. Dne 30.5.1883 byl položen základní kámen, o čemž svědčí „Památní listina“ jejíž kopii si lze přečíst v knize „Kronika Březolupy do roku 1918“, která byla vydána v roce 2001. Pamětní deska s datem 1883 a jménem stavitele Jana Rychmana ze Bzence je umístěná ve vstupní chodbě školy. O historii školních budov, učitelích a školství u nás zpracuji někdy v budoucnu samostatný článek.

Desátým (a druhým oficiálním) starostou obce byl v letech 1885-88 KAŠPAR VYORÁLEK. Narodil se 3.1.1842 v Březolupech č. 40. Jeho otcem byl Tomáš Vyorálek (* 1800 v Březolupech) a dědem Jan Vyorálek (* 1778 na Komárově), který se roku 1797 přišel do Březolup.

Kašpar se oženil dne 30.6.1868 ve věku 26 let s o rok mladší Annou Blažkovou z Březolup č. 105, vdovou po Janu Lyskoňkovi, který zemřel roku 1866 na cholera. Měli spolu osm dětí, z nichž žádné nezemřelo v dětském věku.

Kašpar žil v Březolupech nejdříve na č. 40 a poté se přišel na č. 105 v části „Druhá strana“. Zemřel pak v rodné domě č. 40 dne 19.7.1923 v úctyhodném věku 81 let.

V době jeho působení na radnici byl v roce 1886 založen z podnětu nadučitele Josefa Bergra sbor dobrovolných hasičů. Do té doby zde od roku 1878 byla pouze obecní záloha, která zasahovala jako pomocníci bílovických hasičů. Jejich hasičský sbor byl založen roku 1874 jako první vesnický hasičský sbor na Moravě z iniciativy hraběte Vladimíra Logothetiho majitele panství Bílovice.

3. Závěr:

V době, o níž se píše v tomto článku, měli občané naší vesnice v běžném životě důležitější starosti než my v současnosti. Bylo by dobré si na to v době svých problémů vzpomenout a uvědomit si, co všechno naši předci museli překonat.

Další článek v Březolupském zpravodaji k této tématice bude o období 1888 až 1919.

Zpracoval dne 12. 3. 2019 Ing. Radek Berecka, kronikář obce Březolupy